

JĘCTWO (33) sb n

jęctwo (18), **jeństwo** (5), **jęstwo** (3), **jęcstwo** (2), **jęctwo** (2), **jętstwo** (2), **jeńtstwo** (1); jęctwo *BierEz* (4), *PatKaz II*, *BielŻyw*, *BielKron* (3), *HistRzym* (3); jeństwo *MWilKHist*, *OstrEp LatHar* (2), *SkarKaz*; jęstwo *Mymer*¹, *LibMal*; jęcstwo *BartBydg*; jęctwo *WróbŻółt*; jętstwo *Mymer*²; jeńtstwo *BiałKat*; jęctwo : jęctwo (1 : 1); jęctwo : jętstwo *Leop* (5 : 1); jęctwo : jęcstwo *ZapWar* (1 : 1).
jeń- (4), jęń- (2).

sg N jęctwo, jeństwo, jęstwo, jętstwo (5). ♦ G jęctwa, jeństwa, jęstwa (15). ♦ A jęctwo, jeństwo, jęctwo (5). ♦ I jęctw(e)m, jeństw(e)m (2). ♦ L jęctwie, jęctwie, jęctwie (6).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

*Niewola; więzienie; captivitas Cn, Vulg; captio Mymer*¹, *BartBydg, Mymer*²; *vincula Mącz; servitas, servitus, servitium, servitudo Cn* (33) : *BierEz* P3; *Mymer*¹ 34v; *BartBydg* 22v; [Tedy k]rol ńto á dwadzieńcia t[ysięci zy]dow prze[puscił], á dał panom ich za gło[wy każ]dego za[bit]ego abo też vmarłego w ięctwie ńto á dwa[dzi]eńcia grzywien ńrebra *BielŻyw* 112; *Mymer*² 36v; Syny iego obrocił w wćiekanie/ á corki w ięctwo [in captivitate]m krolowi Ammorrhęyskiemu Seonowi. *Leop Num* 21/29, *3.Esdr* 6/5, *Ierem* 32/44, *Bar* 2/30; *Vincula, Ciemnicá/ kłodá/ wieżá/ yęctwo. Mącz* 497a.

jęctwo czyje (2): Y kto infzy da z gori Sion wybawienie ludu Yfraelskiemu gdy oddali pan bog ięctwo ludu ńwego [captivitate]m plebis suae] *WróbŻółt* 13/7; *BielKron* 266.

W charakterystycznych połączeniach: jęctwo ciężkie, księżęce.

Zwroty: »w jęctwie być, siedzieć; dzierzan« [szyk zmienny] (2 : 1 : 1): yako tym yanczom czyąłzko kthorzi wyąłtwye ńzyedza *LibMal* 1544/84; In vinculis esse. W ciemnicy być/ álbo w kłodzie/ w pęcie w ńńncuchu, w yęctwie [], w ńzelezie. *Mącz* 497a; bo gdym był ięct od nieprzyięcieli á w ięctwie dzierzan/ pińalem ktobie ábyś mię wykupił *HistRzym* 5, 4v.

»wpaść w jęctwo« (1): Myńz to ńłyńzác przybieżáń/ A ńlwá bńrzo żáłowáń: Iż wpađł w táko ciężkie ięctwo *BierEz* M4v.

»do jęctwa wsadzić« (1): Do jęctwá go [Ezopa] wńádzic kazał. *BierEz* E3v.

»wywieść z jęctwa« = *reducere captivitate]m Vulg* (3): wywiedzie ćie zńs Pan Bog twoy z ięctwá twego/ y złutuie ńie nád tobą *Leop Deut* 30/3 [przekład tego samego tekstu *BielKron*], *Ier* 33 arg; *BielKron* 45.

Wyrażenia: »jeńtstwo babilońskie« (1): przed niewolą żydy nńpomináli ku vpńmiętńniu: ińko Ezńńńń/ Ozeńńń/ y Iohel. Ci ábowiem przed ięctwem Bńbylońńkim żydom prorokowáli *BiałKat* 131.

»wykupienie z jęctwa« [szyk zmienny] (3): *BielKron* 280; yszyaczstwa xyazaczego wykupyenye *ZapWar* 1520 nr 2248, 1528 nr 2421.

Szeregi: »bicie albo jęctwo« (1): Nie obdarzń mię zwolenńtwem/ Ale bićim álbo ięctwem. *BierEz* E4v.

»niewola a (i) jęctwo« [szyk 1 : 1] (2): Przeto we dni ńwięte w końcielech ńkńadńńń pińięńdze obycńńńiem ińńmuńny na wykupienie ludu z ięctwá y z niewoley *BielKron* 280, 266.

Przen (1) :

Zwrot: »jeństwo skńadac« = *oddawać hold, wyrażać uległosc* (1): IEnństwo ńkńadńm. *OstrEpit* A3v.

a. *W katolickich pismach religijnych: wńadza szatana, panowanie zńa* (6) :

Zwrot: »z(a. od) jęctwa wybawić, zbawic, brać« [szyk zmienny] (2 : 1 : 1): *HistRzym* 6; Vymiciefz fie moiey mocney ręki/ krzyża świętego/ przez ktory was biorę z ięńtwa tego *MWilHist* F3v; *LatHar* 361; Oycowie oni święci/ ktorzy odkupienia w ciemnych podziemnych kráiách czekáli/ ktore Chryftus z jeńtwa y mocy nieprzyacielſkiej wybawił *SkarKaz* 634a.

Wyrażenia: »jęctwo diabelskie« (1): człowieká nędznego od ięcthwá dyabelſkiego wybawiło. *HistRzym* 6.

»jęctwo śmierci« (1): oczcze moy [yulz myą] raczy {mą} zeſlacz naſzwyath odkupycz thwego czlouyeka z yączthwa ſzmyerczy *PatKaz II* 34.

b. coll. *Jeńcy; tu o duszach uwolnionych przez Chrystusa z otchlani* [kogo = składające się z kogo] (1) : [Pan] przy ſwym w niebo wſtąpieniu Oycow świętych poimáne ieńtwa/ [...] z tryumphem do niebá z ſobą prowadząc *LatHar* 680.

Synonimy: bylina, ciemnica, grzymka, izdebka, kabat, kaźń, kłoda, posłuszeństwo, sadzawka, straż, sztok, taras, twierdza, wieża, więzienie.